

VERGADERING 22/04/2026

BoekenOverleg – Kerngroep

Aanwezig: Willem Bongers-Dek (voorzitter), Ilke Froyen en David De Baecke (Cultuurconnect), Matthijs de Ridder (VAV), V  Bobelyn en Maarten Vanhoof (GAU), Katja Grammens (VVBAD), Sylvie Dhaene (Iedereen Leest), Nele Hendrickx (Letterenhuis), Paul Hermans (Literatuur Vlaanderen), Brenda Vanhoutte (Boekhandels Vlaanderen), Steven Heene en Silke Heusequin (OLO)

AGENDA

BoekenOverleg – Kerngroep

1. [Ontwerpverslag vorige vergadering en op te volgen](#)
 - Engelstalige boeken – GAU
 - Samenwerking uitgevers en KBR
 - Website BoekenOverleg online
 - EWC alert: geregementeerde boekenprijs
 - Opkomst AI-gegenereerde boeken
2. [Staat van het Boek 2027](#)
3. [B2B-moment op Boektopia Antwerpen](#)
4. [Werkgroep GOG](#)
 - Workshop Engagement Arts
 - Poule vertrouwelijke aanspreekpunten
5. [Varia](#)
 - Werkgroep AI
 - Indexering middelen literaire organisaties
 - Afterparty Boektopia
 - Gunning e-boekenplatform
 - Bezoek Ierse cultuursector in KVS
 - Vlaanderen Leestdag

1. Ontwerpverslag vorige vergadering en op te volgen

Hieronder worden de te bespreken onderwerpen uit de vorige vergadering genoemd waar intussen een update over gegeven kan worden.

Engelstalige boeken – GAU

Dit thema wordt opnieuw geagendeerd wanneer GAU ruimte gehad heeft om dit intern te onderzoeken.

Website BoekenOverleg online

Op www.literatuurvlaanderen.be/boekenoverleg (of www.boekenoverleg.be) vind je nu een websitepagina van het BoekenOverleg! Met algemene info over het overlegorgaan, de leden, de werking en enkele downloads, zoals adviesnota's, onderzoeken en geredigeerde verslagen (telkens de laatste drie).

EWC alert: geregementeerde boekenprijs

België heeft intussen een tussenkomst bij het Europees Hof ingediend. De argumentatie houdt rekening met de Vlaamse inbreng en pleit ten volle voor het behoud van de GBP.

Opkomst AI-gegenereerde boeken

Dit thema komt terug in de vergadering onder 'Bibliotheken en beschikbare data'. Daarnaast is ook deze [discussie in commissie cultuur](#), dit [artikel van VLAIO](#) en dit [artikel in De Standaard](#) interessant.

2. Staat van het Boek 2027

Uit [deze discussie in de commissie cultuur](#) blijkt dat minister Gennez de commissie Cultuur en het Vlaams Parlement een rol wil geven in het zoeken naar oplossingen en reguleringen voor AI in de boekensector. Er is draagvlak voor voorstellen die uit het Memorandum komen: transparantielabels, geen auteursrechten voor AI-gegenereerde werken... Het belang van de bibliotheek als betrouwbaar kennisbaken werd daarbovenop meermaals benadrukt. Als BoekenOverleg zien we hier een duidelijke opening om onze stem mee te laten wegen tijdens een Staat van het Boek begin 2027.

Om gefundeerd te kunnen spreken, zou het goed zijn om te weten over welke data we nu wel of niet beschikken als het gaat over

bibliotheken. Daarom brengen Cultuurconnect en VVBAD vandaag een kort inzicht in hun beschikbare data en welke inzichten zij daaruit kunnen opbrengen. Focus ligt op hoe we kunnen duiden dat capaciteitsdruk (personeel, expertise, budgetten) het vermogen van bibliotheken ondergraaft om AI-boeken consequent te kunnen detecteren, hoe we transparantie en/of signalering kunnen inbouwen in de (digitale) keten...

Ilke en David presenteren de huidige datasets waarover Cultuurconnect beschikt en op welke manier ze die op dit moment met het veld delen.

Cultuurconnect beschikt over twee databronnen: Bib Analytics en datasets in csv-bestanden. De data komen uit Open Vlacc, het bibliotheekstelsel en bibliotheekwebsites. Met Bib Analytics kan elke bibliotheek gedetailleerde sets data voor de eigen bibliotheek raadplegen én die vergelijken met algemene trends in een vergelijkingsdashboard. Dat dashboard wordt vanaf de zomer ook publiek gemaakt. Voor historische vergelijkingen zijn de cijfers volledig vanaf 2021. Omdat de BIOS-data stopgezet werden in 2019, is er een periode die we niet inzichtelijk kunnen maken in cijfers.

Daarnaast kan Cultuurconnect niet alle data uit de BIOS-bevraging opvangen. VVBAD doet een belangrijke aanvulling met de jaarlijkse [bibliotheekmonitor](#), maar doordat dit geen officiële opdracht is, kan die niet met eenzelfde impact opgezet worden. Zo worden cijfers maar van jaar tot jaar bekeken, wordt er geen opsplitsing gemaakt op bibliotheekniveau en is de bevraging niet verplicht. De sector mist dus sinds 2018 heel wat data over bibliotheken en hun werking.

Cultuurconnect duidt ook nog hoe er nu op verschillende momenten in de bibliotheekketen wordt geprobeerd om AI-boeken uit het systeem te weren. Alle bibliotheken hebben een eigen aankoop- en collectiebeleid en dragen dus zelf de verantwoordelijkheid om dit te detecteren. Cultuurconnect zorgt er wel voor dat het centrale databestand zo weinig mogelijk vervuild wordt en dat er waar nodig signalisatie toegevoegd wordt.

Het BoekenOverleg benoemt dat dit ook geen probleem van de bibliotheken alleen mag worden. Zou dit niet al op het niveau van de uitgever en de registratie in boekenbank aangepakt kunnen worden? Brenda had daarover al een gesprek met Olivier Fuchs van Meta4Books. Op dit moment is er in boekenbank geen label om aan te geven in welke mate een boek met AI werd gemaakt. In ONIX (de internationale standaard voor het weergeven en communiceren van

productinformatie van boeken) is het blijkbaar nog erg complex om daar info over op te slaan. Omdat die velden meer beperkingen hebben, zorgt Cultuurconnect er samen met enkele andere bibliotheken voor dat die informatie verder verrijkt wordt voor de brede bibliotheeksector.

Het is dus goed dat Cultuurconnect nu al stappen onderneemt om AI-gegenereerde boeken te proberen reguleren in de databases, maar idealiter gebeurt dit op het moment van de eerste creatie van data voor een boek. Op die manier is de volledige keten zich bewust van de mate waarop AI werd gebruikt om een boek te maken. Maar hoe kan je regelen dat dit altijd correct en transparant gebeurt?

Verdere investeringen in Boekenbank leveren niet altijd op, door de beperkte mogelijkheden in de opzet van het systeem. Centraal Boekhuis probeert zich hier verder in te profileren door de data te verrijken voor bijvoorbeeld digitale spelers in de markt.

Het BoekenOverleg benoemt hier een duidelijk hiaat: door het losknippen van Vlaamse betrokkenheid in de bibliotheeksector, verdwijnt cruciale data en eigenaarschap waarmee beleid gemaakt kan worden dat op maatschappijbrede manieren impact kan maken. Wilt de Vlaamse regering zeggenschap over een boekenbeleid? Dan moet diezelfde regering ook verantwoordelijkheid opnemen. Het gaat hier namelijk ook over hoe je als burger in een democratie geïnformeerd kan worden, waarbij je niet wil dat AI-slop de plek gaat innemen van kwalitatieve boeken, geschreven en uitgegeven door mensen.

Hoe kunnen we dit nu omzetten in een duidelijk verhaal richting de politieke wereld?

Met de aandacht voor AI hebben we een (belangrijk) symboolverhaal om een groter verhaal te kunnen vertellen.

Door de band met bibliotheken door te knippen, worden alle andere initiatieven zoveel moeilijker. Een groot leesbevorderingsinitiatief uitrollen in alle Vlaamse bibliotheken? Het succes is helemaal afhankelijk van de manier waarop die bibliotheek lokaal aangestuurd wordt. Een gesprek opstarten over het actualiseren van de leenvergoeding? De verantwoordelijkheid zit daarover nu zo verdeeld, dat je eigenlijk niet meer met iemand aan tafel kunt gaan zitten. Door bibliotheekbeleid naar het lokaal niveau te verschuiven, kan je bepaalde grote maatschappelijke uitdagingen niet of veel moeilijker oplossen. Het is zo veel moeilijker om impact te maken op het beleid.

De keten moet anders georganiseerd worden. Dat is de enige manier om samen maatschappelijke uitdagingen zoals leesbevordering en AI aan te pakken. Daarvoor moet de Vlaamse Regering mee durven springen met de boekensector.

Maar: hoe groot is het draagvlak daarvoor? Willen gemeentes terug minder zeggenschap hierover en wil de Vlaamse Regering hier opnieuw meer zeggenschap over? Willen de individuele bibliotheken dat? Of zijn er andere oplossingen en hefboomen te bedenken? Kunnen we daarvoor teruggrijpen naar het memorandum over het kennisknooppunt?

Tegen het volgende BoekenOverleg bezorgt elk lid een (ontwerp)alineea. Die worden voor de vergadering gedeeld met de kerngroep, om zo samen een stap vooruit te zetten naar een helder verhaal op het BoekenOverleg van eind mei.

3. B2B-moment op Boektopia Antwerpen

Stad Antwerpen investeert 30.000 euro om een sectormoment voor de boekensector te organiseren op **vrijdag 13 november op Boektopia**. Vanuit de stad kwam er al bilateraal overleg met de meeste leden van het BoekenOverleg. Uit die input komt nu het onderstaande voorstel naar boven. Voorafgaand en nadien is er ook een programma in De Studio voor programmatoren. De dag wordt zo ingericht dat mensen logisch kunnen doorlopen van het ene naar het andere evenement.

13:30-14:00 Inloop en registratie

Plenaire opening

- 14:00-14:15 Plenaire opening door moderator; kort inleidend statement vanuit boekensector; introductie spreker door moderator
- 14:15-14:45 Keynote internationaal profiel
Grote zaal 1 en grote zaal 2 geschakeld aan elkaar; capaciteit 5002

Talkshow en conversaties

- 14:50-15:20 Talkshow: onderwerp 1 met moderator + keynotespreker als gast + 2 extra gasten
Grote zaal 1; capaciteit 200 man
- 14:50-15:20 Speeddates via Conversation Starter, ronde 1
Afhankelijk van omvang thematische eilanden/speeddates in maximaal 4 zalen (2 medium, 2 klein)
- 15:25-15:55 Talkshow: onderwerp 2 met moderator + 3 gasten
Grote zaal 1; capaciteit 200 man

- 15:25-15:55 Speeddates via Conversation Starter, ronde 2
Afhankelijk van omvang thematische eilanden/speeddates in maximaal 4 zalen (2 medium, 2 klein)
- 16:00-16:30 Talkshow: onderwerp 3 met moderator + 3 gasten
Grote zaal 1; capaciteit 200 man
- 16:00-16:30 Speeddates via Conversation Starter, ronde 2
Afhankelijk van omvang thematische eilanden/speeddates in maximaal 4 zalen (2 medium, 2 klein)

Plenaire afsluiting

- 16:35-17:00 Plenaire afronding met terugkoppeling moderator talkshow; artistiek slotoptreden; schepen en/of burgemeester, uitnodiging voor borrel
- 17:00-18:00 Receptie
Grote zaal 2, staand, receptieformat

De leden van het BoekenOverleg gaan akkoord met dit format. Voor de inhoudelijke invulling wordt er afgesproken om in een gedeeld document suggesties te noteren, tegen een bepaalde deadline. Die wordt bepaald door de afspraak met Stad Antwerpen die gemaakt wordt ter opvolging.

Het budget is beperkt tot de 30.000 euro van Stad Antwerpen. Vanuit Literatuur Vlaanderen (of andere spelers aan tafel) is het niet mogelijk om hier ook financieel in te investeren. Er wordt daarnaast gekeken naar een freelancer die het programma inhoudelijk kan opnemen. De echte productie ligt in handen van Boektopia en Stad Antwerpen. Van de leden van het BoekenOverleg wordt er verwacht om inhoudelijk mee eigenaarschap op te nemen, zodat de dag echt door en niet alleen voor de sector ingevuld kan worden.

Om het beschikbare budget voor sprekers vast te leggen wordt er eerst gekeken naar de vaste kosten (receptie, freelancer, conversation starter). Daarna kunnen we van start voor het aanschrijven van sprekers.

De leden van het BoekenOverleg vullen tegen de afgesproken datum een document aan om inhoudelijke voorstellen voor sprekers en thema's aan te leveren én om ideeën voor een freelancer te bezorgen.

4. Werkgroep GOG

Werkgroep BoekenOverleg: Esther de Gries, Lore Piers (Literatuur Vlaanderen), Lisa Van der Auwera, Astrid Haerens (VAV) en Pim Cornelussen (OLO)

Workshop Engagement Arts

Engagement Arts ontwikkelde een workshop die tools aanreikt om samen de passieve bystander-cultuur achter te laten en te investeren in een cultuur van gedeelde verantwoordelijkheid en solidariteit. Voor de literaire sector worden er twee workshopdagen georganiseerd: een op 23 september voor auteurs en een op 1 oktober voor organisatoren. Inschrijven kan via dit [inschrijvingsformulier](#). Er kunnen telkens vijftien deelnemers aansluiten. De workshops gaan door in Hotel Dumont. Welkom!

Poule vertrouwelijke aanspreekpunten

Lore licht de nota van de werkgroep grensoverschrijdend gedrag toe. Er wordt gewezen dat de wenslijstnamen voor de selectiecommissie nu uitsluitend vrouwen zijn. Er worden nog twee mannen aangeschreven om dat op te vangen.

Het BoekenOverleg gaat akkoord met het plan. De werkgroep kan dus van start gaan met de praktische uitvoering ervan.

5. Varia

Werkgroep AI

Bij de [Raad voor het Intellectuele Eigendom](#) is er onlangs een werkgroep artificiële intelligentie en auteursrecht opgericht. Vanuit het BoekenOverleg hebben we de vraag gesteld of Eva Van Remoortel (jurist VAV) mee zou kunnen aansluiten. Er werd eerst gevraagd om een cv en gemotiveerde kandidatuur in te dienen, dat is gisteren gebeurd. Vanuit VAV zal er een update komen wanneer de kandidatuur wordt goedgekeurd en wanneer er inhoudelijk interessante updates zijn.

Indexering middelen literaire organisaties

De literaire organisaties delen een fase rood voor het literaire middenveld: zolang de personeelsmiddelen van de literaire organisaties niet structureel geïndexeerd worden (zoals dat in de brede kunstensector wél gebeurt), verdampen de middelen voor de inhoudelijke werking om met de stijgende personeelsmiddelen te

kunnen omgaan. Dat is één van de aandachtspunten in het Memorandum van het BoekenOverleg.

Literatuur Vlaanderen neemt de oproep mee in de hoorzitting in de commissie Cultuur over het jaarverslag 2025. Dat is een momentum, omdat niet lang erna de begrotingsgesprekken voor 2027 opgestart worden. Het kabinet Cultuur is mee in dit verhaal, maar de minister van Begroting hakt hier de knoop over door. Literatuur Vlaanderen zal dus opnieuw benadrukken dat dit om een pijnlijke anomalie gaat met gigantische impact op de sector.

Afterparty Boektopia

deBuren organiseert in het kader van hun festivalweekend in De Studio een afterparty voor professionals van Boektopia. Er volgt nog een officiële uitnodiging in samenwerking met Boektopia naar iedereen die aan of op de beurs gewerkt heeft.

Gunning e-boekenplatform

De e-boekendienst van de openbare bibliotheken wordt in 2026 vernieuwd na een heraanbesteding. Cultuurconnect schakelt over naar een nieuw platform en een geactualiseerd, duurzaam samenwerkingsmodel met de sector.

- Het platform: De e-boekendienst wordt ondergebracht bij een nieuwe leverancier, DeMarque. Het gaat over een nieuw technisch platform voor de e-boekendienst, de implementatie van de engagementen uit de intentieverklaring e-boeken en de invoering van het nieuwe licentiemodel.
- De content: Om een vlotte overgang naar het nieuwe platform en licentiemodel te waarborgen, stelt Cultuurconnect tijdelijk Lien Camelbeke als contentonderhandelaar aan. De opdracht omvat nieuwe samenwerkingsovereenkomsten met uitgeverijen afsluiten, titelafspraken opvolgen en proactief in gesprek gaan met de sector. Het is de bedoeling om deze rol op termijn in-house bij Cultuurconnect op te nemen.

Cultuurconnect neemt snel contact op met de nodige spelers om deze veranderingen te kaderen en nieuwe afspraken te maken.

Bezoek Ierse cultuursector in KVS

Op dinsdag 21 april was de Ierse cultuursector op bezoek in de KVS. Paul kon er in gesprek gaan met verschillende Ierse literaire professionals. Ierland is het eerste land dat geëxperimenteerd heeft met een basisinkomen voor kunstenaars. Na drie jaar bleek dat bij de 2.000 testcases (die 325 euro per week kregen) elke geïnvesteerde

euro ook €1,39 opbracht. Het project wordt verder uitgerold. In [dit artikel van The Guardian](#) lees je er meer over.

Vlaanderen Leestdag

Morgen, op donderdag 23 april 2026, is het opnieuw Vlaanderen Leestdag. [Op de website kan je het volledige programma](#) terugvinden.

